

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 05 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 30.

Az autonomia veszélyessége.

F. hó 25-én tartotta az erdélyi kath. státus rendes évi közgyűlését, melyen gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök igen érdekes és feltűnést keltő nyilatkozatot tett az autonomiára vonatkozólag.

Majláth püspök neve utóbbi időkben sokat forgott a hírlapok hasábjain s minden ujság a maga szempontja és nivója szerint tett jelzőket nevéhez. Szörnyű ultramontánnak és arisztokratának festették le, ki zsarnoki hajlamokkal bír. Ez a püspök így nyilatkozik az autonomiáról, az erdélyi autonomikus gyűlésen, hol régebben nem egy ékebb hangú vita is fordult már elő:

»Veszélyes-e az erd. kat. autonómia bármely irányban, — sért-e valamely magasabb érdeket? Nem! Sőt ellenkezőleg — hazafias missiót teljesít. Példákra hivatkozhatom, midőn azt mondom, hogy a más nemzetiségű ifjak, kik intézeteinkben nyernek nevelést, levetkőzve minden előítéletet, őszinte hivei lesznek a magyarságnak.

Veszélyeztet-e az erd. kat. autonómia a püspöki joghatóságot? Én a magam részéről azt hiszem, hogy a püspöki állás tekintélyében csak nyerhet, ha a hivek választottai társadalmi állásuk, lehetőségük, tudásuk, személyiségük egész súlyával támogatják és mint egy ember melléje sorakoznak.

Ez a kijelentés mutatja, hogy meny-

nyire keresi az igazságot és mily őszintén mondja ki meggyőződését, mit sem a korszellem divatja, sem elfogultság nem befolyásol.

Most is vannak még olyanok kik aggodnak az autonomia behozatala miatt. Aggodik a kormány, hogy megfogja bolygatni a hierarkia juriszdikcionális rendjét, s aggodnak sokan, hogy a kormány fogja utját vágni.

Ez a püspöki nyilatkozat meggyőzően beszél. Nem sérti a hierarkiát, sem a főpapi tekintélyt, ezt mondja egy püspök, ki benne él az autonomikus viszonyokban, hü hazafiakat nevel idegen népfajok között, ezt mutatja a status iskoláiból kikerülő ifjak élete. Segíti a püspököt felelősség teljes hivatalában, egyesíti, buzdítja az áldozat készségig a hiveket, mondja az erdélyi püspök. Kivánhat-e többet a papság? hiszen minden munkája és fáradozásának célja őrizni, összetartani a rábizottakat és hitükért az önfeláldozásig ragaszkodókká tenni.

Az autonomia felügyelete és gondoskodása alatt levő intézetek, melyek szigetként állanak idegen, gyűlölködő nemzetiségek között, nem csak meg állanak, de sőt buzgón terjesztik is a hazafiságot, mint fátylak egy-egy sötét zugban, — kívánhat-e ennél többet a kormány, mely rendszeren többet beszél mint tesz nemzetiségünkért, a magyar faj érdekeiért?

Mire való tehát aggályoskodni az autonomia miatt?

Ha arról volna szó, hogy az 1871-iki elaborátumot léptetik életbe, akkor helyén való volna az aggályoskodás, de hát maga

Ő Felsége is a 71-iki elaboratum átdolgozását említette az összehívó levélben.

Tartsák meg ami jó van a régi munkálatban, dobják ki ami hibás, vagy egész újat is alkothatnak, s ha az új munkálatban a király személyes főkegyúri joga respektálva lesz és sértetlen marad a hierarkia rendje és juriszdikcionális hatalma, ha ki lesz fejezve a szervezetben a pápához való viszonyunk, úgy nem hozhat az autonomia jónál egyebet közénk.

A sok mindenféle aggályoskodás, vagy félelem teljesen felesleges, az ellenfelek lármája pusztá hang, s az a kellemetlenség, mi eleinte az autonomia szokatlansága miatt talán elő fordulna, csak muló baj.

Az a higgadt hang s a kongresszusi ellenzék magatartása, mit idáig tanusított, nagyon megnyugtató biztosíték a jövőre, hisz most nyoma sincs a herezisig menő 71-iki durva kisebbségnek.

Semmi nagyobb horderejű dolog megalkotása nem ment könnyen, simán, sem a szuverénnek hirdetett, de fájdalom, mindig czopfós tudományban, sem az ezer előítélettel szaturált társadalmi életben.

De a példa mindig meggyőzőbb minden vitatkozásnál és mi rá mutattunk a 25-én lefolyt status gyűlésre és az ott elhangzó főpásztori szóra. Nem veszélyes, de hasznos az autonomia.

Mikor himlő ellen oltottak bennünket apró diák koromban, egyhangulag kijelentettük, hogy nincs rá szükségünk, nem vagyunk himlősek. De bizony csak beoltottak. Kellemetlen procedúra volt, egyideig még azután is sajgott a karunk, de

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Z á p o r.

Írta: Irma.

Ha nyári időben zuhog a zápor, a Marianne és Elemér bájos, kedves kis idyllje jut mindig eszembe, s szinte látom mint állnak a viharzó fekete felhőktől sötét szoba ablakánál, melyen át időnként bevilágít vakító fény-ívek káprázatosan gyors villanása, s mint csókolja az első szerelmi csókok mámorától kábultan és mozdulatlan álló leány ajkait, forrón, lángoló hévvel az ifju . . .

. . . Bent csend van; lassú, édes, kéjes csókoknak nincsen czuppanása, csak odakünn csattog, dördül hatalmasan, s cikázik lángoló fényvel a villám, mely megremegteti egy percére a leányt . . . azután ismét hosszú, édes, szerelmi csók — — odakünn meg — — zuhog — a zápor.

Mikor a fiatal író bemutatták a leánynak, idegenszerű kíváncsisággal bámulva és meglepette néztek egymásra.

A fiú mióta elhagyta az internátus ridég falait, csak művész-világban élt, ahova ellenállhatatlanul vonzották, vére és hajlamai, ahol nem kellett korlátozni szabad, feszelen, flirtelő, bohém modorát, s ahol az illemszabályok formaszerepése nem nyűgözte le chablonszerűségtől irtózó modern, heves, szerelemre vágyó érzéki lényét. Correct uri leányok társaságát ke-

rülte. »Unalmas, álszenteskédő teremtések, akikben csak a szokás és nevelés tartja vissza az ős természetességet!« — mondogatá. — Külszín minden, lélek és szív nincs, csak képmutatás: az igaz, a természetes, az őszinte bohéme világ — az az én világom!«

Igy gondolkodott, midőn a véletlen összehozta őt az előtte ülő leánnyal, ki a művész életét csak Murger kedves »Bohém világ«-a meg a quartier-latinbeli művész leírások után ismerte.

Beszélték színház-, művészet-, irodalomról, s az érzéki, szellemes fiút csakhamar lekötötte az élénk, könnyedmodorú, rokonszenves leány. Új, különös és érdekes volt neki ez az élénk, vidám, kacagó s mégis kifogástalan korrekt, viselkedés. Valami sajátságos erő visszatartá ajkait midőn a társalgás menete szellemes kétértelműségekre adott alkamat, s ugyanez a varázs tartá korlátok közt pikáns, flirtelő eszriját, mely nagyvilági asszonyok és művésznők társaságában csak úgy repült ajkairól, mint üzből a pattanó szikra.

Mostanában nem ismert önmagára. A sok szellemes élez, distingvált mezbem elrejtve és körülírva hagyta el ajkait. Érezte, hogy nimbus veszi körül a leány egész lényét: a tiszta elfogulatlan, lilomfőhár leány-lélek, mely átlépethetetlen bűvkört vont a pajkos, élénk gondatlanul csevegő Marianne lényé köré.

Hatalmas mágnes az ilyen bűvkör; csalógató fény, bűvös gyertya láng, mely vonza az ezer virágot ismerő lepkét lassan, lassan, de

ellenállhatatlanul! — — a kedves, kis pusztán, hol mindketten egy családnak voltak vendégei kellemesen telt, gyorsan röpiült az idő akár csak egy szép, színpompás, nyáréji tündér álom.

Marianne előtt megmagyarázhatatlan volt a folyton növekvő rokonszenvedés, melyet a könnyelmű, geniális, fiatal bohéme keltett a szívében.

Modell leányok álma, igazi párisi griset-ideál volt ez a fiú, kinek merészsége, s az illemformáknak semmibe sem vétele meglepte és folytonos izgatottságban tartá őt. Haragudott, amiért annyit gondol az önmagának sokat megengedő fiatal bohémre, a ki csak a szenvedély és érzékiségben talál örömet, igazságot és természetességet, aki nyíltan hangoztatja, hogy Eris a győzelmes szerelem-I-ten, Amor csak eszményített symbolum, az ideális szerelem csak poézis, legszebb költeménye az emberi szív idealizmusának, költött dolgokban pedig kevés — az igazság.

Elemérnek az első, — eszményi idyllje sajátságosul kellemes, nyugtalanító édes vágyakozással tölté el a szívét.

Érezte mily forrón vágyik, megfogni a leány kezét, mellé ülni, édes bohóságokat suttogni a fülébe . . . és mégis nyugodt udvariassággal kellett beszélnie, közömbös, jelentéktelen dolgokról, míg merész tekintete vágyakozva siklott végig, szép, fehér, üde nyakán, telt formás termetén, s nézte bodultán rózsaszínű bőrét, mely vállán és karján áttetszett a kivágott könnyű fehér blouse csipke szövésén.

el mult. S mikor később rám rontott a himlő, nyomtalanul mult el felettem s bizony ma is hálás vagyok, az akkor nem szívesen vett beoltásért.

Eleinte lesz talán surlódás, vagy itt, ott, kellemetlenség az autonomia szokatlansága miatt, de hamar bele szokunk és ha, ne adja az Isten, nehéz idők jönnének az egyházra, papok és hívek együvé szokva, együvé forrva, nézünk majd szemébe a bajnak és bizony nem fog nyomot hagyni a támadás az egyház szívében.

Az autonomia veszedelme csak abban volna — ha elbuknék.

P—y.

Gautsch Pál dr.

Erdekesnek tartjuk az új osztrák miniszterelnöknek — ki oly válságos időben állt a kormány élére — életrajzát közölni, a bécsi hivatalos nyomán.

Báró Gautsch Pál dr., Bécsben született 1851-ben, atyja államhivatalnok volt. Tanulmányait a Mária Terézia Akadémiában végezte kitűnő sikerrel, a hol 1873-ban sub auspiciis imperatoris jogi tudóságot nyert. Pályáját a financiánál kezdte, mint pénzügyi fogalmazó. Majd a vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz ment át. Ez időbe, 1874 májusába, esik egy jelentékenyebb jogi munkájának megjelenése, a mely műve még ma is nagy keresettségnek örvend.

1876-ban az akkor jóváhagyott törvényekről irt kommentárt.

Jog-irodalmi működéséért arany érdemkeresztet tüntette ki őt a legfelsőbb elismerés.

Majd egy évre rá miniszteri segéd-titkár, s az elnöki osztály vezetője lett.

Az ez időben beállott miniszterváltás alatt is megmaradt ezen állásában.

1881-ben kormánytanácsosi rangot nyert s a Theresianum igazgatójának nevezetett ki.

1883-ban udvari tanácsos — és 1885-ben — alig 34 éves korában — vallás- és közoktatásügyi miniszterré lett.

A mily buzgó igazgató-hivatalnok volt eddig, szintoly agilis és fáradhatatlan munkássággal szolgálta a közügyeket, mint miniszter.

Rendkívül rokonszenves egyénisége a bécsi tudományos világnak; sok tanügyi reform fűződik a nevéhez. Egyaránt köztisztelőben álló mint elsőrendű jogtudós és kiváló államférfi.

A társadalmi életnek egyik közszeretben álló komoly és munkás tagja.

És bizony szinte kár, hogy ilyen válságos

időben lép a közügyek élére, mert bizony — akár milyen rokonszenves egyéniség is különben, a program amelyet keresztül akar vinni, a hely a honnan szerepelni fog s maga az egész kormány most, ma a legnépszerűlenebb egész Ausztriában s a milyen válságos lesz a feladata szintoly meddő lesz is minden erőmegfeszítése, hogy azon a bizonyos kásahegyen — a provizóriumon emberséggel keresztülvergődjék.

Az új miniszterium.

A bécsi hivatalos szerint ma valószínűleg összehívja Gautsch a parlamenti bizottságot, hogy bemutassa nekik a jövő miniszteriumot.

A miniszterium listája ez:

Miniszterelnök és belügyminiszter: *Gautsch.*

Honvédelmi: *Weltersheimb* gróf (eddig pénzügyminiszter.)

Pénzügyi: *Böhm-Bawerk* dr.

Kereskedelemügyi: *Glanz* báró (vagy *Koerber* dr.)

Közlekedésügyi: *Wittek* (ügyosztályvezető.)

Közoktatásügyi: *Latour* gróf.

Földmivelésügyi: *Bärnreither* dr.

Igazságügyi: *Ruber* (ügyosztályvezető.)

Galicziai: eddig még ismeretlen.

A képviselőház elnöksége lemond.

Az ausztriai ellenzék hevesen követeli, hogy a képviselőház elnöke és két alelnöke mondjon le.

A lengyel-klubban tegnap Ábrahámovitz kijelentette, hogy úgy ő, mint a két alelnök *Kramarcz* és *Fuchs* lemondanak állásukról.

Ugyanitt *Kramarcz* is nyilatkozott, még pedig olyformán, hogy csak az eszében mond le, ha a ház többsége követeli ezt. Ugy hírlik különben hogy *Falkenheim* gróf indítványa visszavonatik; a nyelvrendeletekkel azonban nagy baj van.

A Reichsrath legközelebbi ülése.

A *Reichswehr* szerint az osztrák képviselőházat pénteken vagy szombaton okvetlen összehívják; ha azonban az ellenzék ismét obstruálni kezd, *Gautsch* el van határozva, hogy kieszközli az országgyűlésnek újból leendő feloszlását és új választásokat rendel el.

A villamos vasut építése.

— A kiküldött bizottság tárgyalása. —

A villamos vasut és villamos világítás építése tárgyában beadott két ajánlat átvizsgálását, miat említettük, tegnapielőtt kezdte meg az ad hoc bizottság.

Az első napi tárgyalás, már hozott értesítésünk szerint, igen zavaros volt. Egy részük el akarta a kérdést napolni, hogy tanulmányozhassák előbb a beadott ajánlatokat. Végre is abban állapodtak meg, hogy minden más bírálat nélkül egyszerűen konstatálni fogják, hogy mi eltérés van a város által kibocsájtott s általunk egész terjedelmében már korábban közölt ajánlati feltételek és a budapesti villamos társulat, valamint a nagyváradi közúti vasut ajánlata között.

Tegnap délután folytatta a bizottság tanácskozását.

Dr. Bulyovszky József polgármester elnöklése alatt jelen voltak: Mezey Mihály, Szahländer Károly, dr. Hoványi Gyula, Dus László, Rimler Károly, Rendes Vilmos, Bordé Ferencz, Ragány János, Busch Dávid, Papp János, Guttmann József és Szűts Dezső.

Az ajánlatok a legtöbb pontban megfelelnek az ajánlati feltételeknek.

Az egyes eltéréseket a bizottság a következőkben konstatálta.

A majdan készítenő s villamos vasutra vonatkozó szabályrendelet elkészítését a város nem kívánta határidőhöz kötni, míg a budapesti vállalat 3 hónap alatt elkészítenőnek tartja azt. A nagyváradi közúti vasut elfogadja a város által szövegezett szakaszt.

A 21. szakasz az ajánlat tervezetben így szól:

«Előreláthatólag hosszabb időre tartó szünetelés esetére vállalkozók a pályát — a mennyire lehetséges — ideiglenesen áthelyezni fogják, melynek költségeit, valamint a kártérítést az átfektetést szükségessé tevőnek viselni kell».

A budapesti vállalkozók ajánlatukban erre vonatkozólag az ideiglenes áthelyezésből kifolyó óvadékot kérnek attól, akinek az érdekében az áthelyezés történik.

A közúti vasut változatlanul elfogadja a városi tervezetet.

A bizottság azon módosítást tette a kocsik szaporításáról szóló szakasznál, hogy ha ülő és állóhelyek egy éven át állandóan 70%-al

»Csak a vérem lángol!« mondogatá, pedig már szívében lopódzott az a csodás hatalom amelyről írva vagyon, hogy leghidegebb télen is napsugaras, édes világos tavaszt varázsol az emberek szívébe . . .

Marianne miután hazajött, s először találkozott a város népes utcáján, megremegett, érezte, hogy arczába szökik a vér, s szinte félt, hogy meghallják szívének gyors és hangos dobogását, amidőn az ifjú kalapját emelve, szótlanul köszönté . . .

Napok múlva, édes anyja egy délelőtt el volt foglalva házi dologgal az udvar alsó épületében s Marianne egyedül volt fenn a felső lakrészben.

Kedves kis leány-szobájának nippjeit rendezve, időnként nézte a rohamos gyorsasággal jövő felhőket, melyeknek sötét tömörsége előre sejteté a vihart. Csakhamar meg is eredt a zápor, s kis ideiggyönyörrel nézte mint zúzódnak ragyogó, ezüstös szikrázó porszemmé az udvar kemény kövezetén a nagy nehéz eső-cseppek . . . Egyszer csak hallja, hogy nyilik az ajtó . . . Elemér lépett be rajta.

»Ugy-e meglepi, hogy ilyen időben jövök« — szólt miközben nedves felöltőjét létevé — de a multkor midőn a »bon-ton« meg a »sauoir-viver« kíváncsiak szerint napfényes délelőttben jövék, vendégei voltak, s nekem poseban, keszesen kellett ülni, üres chablonszerű frázi-

sokat mondani, megkérdezni, daczára viruló szívének: »Hogy érzi magát, Marianne Nagysám?«

»Akkor elhatároztam, hogy csak olyan időben jövök, amikor sejtem, hogy senki sincs maguknál . . .«

»Bizony most anyuskám sem sejtí odalenn, hogy ilyen záporban vendégünk jöhet, s így most én fogom adni a háziasszony szerepét!« — szólt könnyed fesztelenséggel Marianne, miközben — remegését palástolandó — kacagva foglalt helyet egy alacsony fauteuil-ben az ablaknál.

»Lássa« — szólt a fiú az ablakhoz támaszkodva, miután jó ideig nézte, mint jó és tűnik a pir a leány arcán — »mennyire kedveznek nekem az istenek és Jupiter, aki ezt a kis záport rögtönözte . . .« Amelyből maga úgy csöppent ide mint hajdan Hera istenasszony-hoz, a záportól ázott kakuk madár! — egészíté ki a leány mosolyogva.

»Istenem! ha én is a keblén melegeghetném föl, mint az Olympon büszke Junó keblén a didergő kakuk . . . sóhajtá hévvel a fiú.

»Megint olyat mondott a mi nem illik!«

»Hát sérti ez az illetet?«

»Hogyne sértené, vérig sérti; maga folytonos harcöt vív az összes francia és angol illetanokkal, azután meg hallatlanul merész és tisztelőtlen.«

»Csalódik édes Marianne, ha azt hiszi, hogy nem tisztelem úgy mint azok, kik szinte vágnak csókolni, csak hogy nem beszélnek felele . . . Az én fesztelen, kedves bohéme világom őszinte és nem tűri a képmutatást! Milyen isteni így mellette ülve látni mint önti el szörnyű és hallatlan merészségeimre a bibor az arczát, szinte ide érzem lángoló, heves vérenek löktetését!

A leány felállt s az ablakhoz támaszkodva mosolyogva, halkán ennyit felelt:

»Költemények, prózában.«

»Nem ismeri be? Lám, lám! pedig hiába tagad hangos szóval olyat az ajk, a minek némán is árulója a szem, az arc és egész lény, mely az idealizmus és az érzékiség saját-szerű vegyülete: mintha Rafael egy eszméjét a modern, az érzéki, Makart dolgozta volna föl.

Vannak asszonyok kik szerelemre vannak teremtve: ön ezek közül való. Csak a kiesnyes elvek szerint szabályozott nevelés az, mely eltölti elméjét előítéletekkel, gátolja képzelmet szabad röptében, szívével elhitheti, hogy hangos dobogása szükséglet a vérkeringés működéséhez.

A nevelés, a szokás, a convenienzia erőt adnak ugyan ahhoz, hogy alaptermészetét legyőzze, de ha gátakra nem talál, végnélkül való gyönyörben tudná elemészteni önmagát — — — és még valakit.«

A fiú elhallgatott. Mindketten szótlan áll-

— Többet is, mint a mennyi bélyeg kellett.

Máté Gyula erősen tiltakozott ez ellen, hogy neki valaki fizetett volna s hogy más vett-e fel pénzt arról mit sem tud.

Kelpecz a vádlott azt mondja, hogy ő sohasem kért pénzt és hogy ő soha sem is fogadott el. Arra a kérdésre, hogy fizettek-e valakinek a munkáért ezt mondja:

— Nem soha sem, de Szabó Lászlónak igen.

— Ha az asztalára tették a pénzt, elvette-onnan?

— Nem emlékezem.

— Igaz-e hogy a felek vittek aprómarhát a házához?

— Csak akkor vittek ha vettem.

Azután még elmondta, hogy örökölt és onnan van pénze.

Ezután 57 tanut hallgattak ki, a kiktől Kelpecz pénzt vett el. A kihallgatott tanuk egy-két ember kivételével mind annyian ellene vallanak Kelpecznek és szemébe mondják hogy elvette a pénzt, mert vádlott mindent konokul tagadja. Az ülés végén az addig kihallgatott tanukat megesketik s elengedik s elnök az ülés folytatását mára halasztotta.

Ma még 19 tanut fognak kihallgatni s még délelőtt valószínűleg meg lesz a vád beszéd, míg délután a védésszéd s valószínűleg még ma ki lesz hirdetve az ítélet.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

December 2. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

December 5. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás. A »nemzetiségek s népviseletek«-ről. Tartja dr. Szombathy István.

December 6. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor.

December 12. D. e. 41—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »A csillagászatban köréből.« Tartja Potássy János.

December 15. F. Pewny Irén és Takáts Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.

December 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »A nemesgazdaságtan köréből.« Tartja dr. Sarkadi Lajos.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Negyvennyolcadiki honvédtisztek a váradi temetőben.** Egyik lapársunk tegnapi számában azt a hírt közli, hogy szabadságharcunk eseményeinek szorgalmas írója Hegyessy Márton összeállította a váradi temetőben nyugvó negyvennyolcadiki honvédtiszteknek a névsorát.

A névsor a következő 25 tisztet sorolja fel:

Baróthy László őrnagy, Petrovics András őrnagy, Kauzler József őrnagy, Báchy Sándor százados, Bársony Lajos százados, Beöthy György alezredes, Beöthy Andor hadnagy, Csánády Kálmán főhadnagy, Czizmadia György főhadnagy, Dobozsy Menyhért hadnagy, dr. Fuchs József hadnagy, Holnapp József hadnagy, Horner Henrik főhadnagy, Keresztes István főhadbíró, N. Kiss Ferencz hadnagy, Komlóssy Pál főhadnagy, Millye Dániel százados, Münich József hadnagy, Nádaányi Mihály százados, Kulini Nagy Benő főhadnagy, Orlandi József hadnagy, Rómer Floris Ferencz főhadnagy, Schenk Emil hadnagy, Szolnok József hadnagy és Tapolcsányi Károly hadnagy.

Azt hisszük e névsor még nem teljes. Kimaradt pl. lapunk szerkesztőjének édes atyja: Vucskics Ágoston, ki Vécsey tábornok seregében százados volt s 1874-ben mint mérnök itt halt meg Nagy-Váradon s a zöldségtől nyugvóan.

Jó lesz, ha az olvasó közönség segíteni fog

kiegészíteni ezt a listát. Ha valaki, szabadságharcunk hősei megérdemlik tőlünk a kegyeletes emlékezést, különösen most a nagy események félszázados évfordulóján.

* **Uj kanonok.** A tegnapi hivatalos közli, hogy ő Felsője november hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával Tmák József zólyomi esperes plebánost tiszteletbeli kanonokká nevezte ki.

* **Wlassics miniszter Zichy Mihálynak.** A napokban a következő meleghangú üdvözlő levelet intézte a kultuszminiszter az agg Zichy Mihályhoz, a világhírű művészhez: 70-ik születés napja alkalmából, melynek évfordulóját a közelmúltban ülte meg, fogadja legbensőbb szerencsekívánataimat. Azóta, hogy kiváló szellemi tulajdonairól első ízben tanúságot téve, meglepte az egész világot, évtizedek multak már el; de nagysága, eredetisége és alkotó ereje a tova tűnő idővel csak növekedtek. Ismerve soha nem lankadott munkakedvét és művészi ambícióját, a melynek nap-nap után annyi műkincset köszönhetnek a műtárlatok, — kérem az isteni Gondviselést, hogy Önt továbbra is tartsa meg e munkásságában, hogy nemzeti művészetünk oltárára minél több műremeket alkothasson! Fogadja őszinte nagyrabecsülésemet! Wlassics s. k.

* **Kegyadomány.** Dr. Schlauch Lőrincz bíboros-püspök havi kegyadománya 300 forint szerdán, december 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a kolosápoló intézetben. Özv. Grunwald Henrikné, alelnök.

* **Az „Ezernyolczszaznegyvennyolcz“ cz. diszmű részére Glac Antalnál, mint az Első magyar általános biztosító társaság főügynökségének vezetőjénél hivatalos helyiségében gyűjtő iv van kitéve s igen kéri mindazokat, kik e nagybecsű művet beszerezni óhajtják, sziveskedjenek megrendelésüket ő nála eszközölni, mert a kiadóállalat az igazgatóság közbenjárása folytán a főügynökségnél előjegyzett példányok után a tiszta jövedelem egy részét az **aradi szabadságharc emléktárgyak** országos muzeuma javára adja.**

* **A pénzügyigazgatóság köréből.** A m. bir. nagyváradai pénzügyigazgatóság Zitzmann József pénzügyőri fővigyázót irodakezelési gyakornokká nevezte ki.

* **Előadás a párisi kiállításról Nagyváradon.** A párisi világkiállítás magyar kir. kormánybiztoságának főnöke Lukács Béla intézkedése folytán az ország különböző pontjain a kormánybiztos kiküldöttje előadásokat tart, a melyben buzdítja az illető iparosokat és kereskedőket, hogy minél számosabban vegyenek részt a párisi világkiállításon. Debreczenben december hó 2-án fog dr. Moldován István előadást tartani. Mint értesülünk a kormánybiztos tervbe vette, hogy Nagyváradon is tartanak ilyen előadást.

* **Jegyző-vizsgálat a vármegyén.** Tegnapi és tegnapelőtti jegyző vizsgálat volt Biharvármegye székházában Szunyogh Péter alispán elnöke alatt. Hétfőn volt az írásbeli és tegnap a szóbeli vizsgálat. Összesen nyolcz ifjument a vizsgálatra s ezek közül hatot képesítették, kettőt pedig visszavetett a bizottság. A következők nyertek képesítést: ifj. Bereczky Károly tenkei járás-írnok (egyhangelag), Hermann Géza tenkei segéd jegyző, Illés Károly fekete-bátori segéd-jegyző, Csánky Kálmán újkigyósi (Békésm.) segédjegyző, Vendler Miksa m.-telegi segéd-jegyző és Pataky Károly p.-szőlősi segédjegyző.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, városunk egyik köztisztviselőjében álló hölgye: Özv. Stachó Károlyné tegnap reggel elhunyt. A

gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Dr. Stachó Dezső és fia Olivér, Stachó Szever, neje Vutka Pálma és gyermekei: Pálma, Szever és Ernő, Stachó Jenő, neje Grunwald Gizella s gyermekei Tibor és Magda, Stachó József, Károly és Lajos Buschné Neckheim Mária, valamint számos más rokonok nevében is fájdalommal telt szívvel tudatják, a legjobb anya, anyós, nagyanya és testvérének özv. Stachó Károlyné, szül. Neckheim Josephának folyó évi november 30-án reggel 4 és 1/4 órakor hosszas szenvedés után életének 59, özvegyiségének 13-ik évében a halotti szentségek ajtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei f. évi december hó 2-án d. e. 1/10 órakor fognak Nagyvárd-utca 668. számú háztól a Várad-olaszú róm. kath. plebánia templomban megtartandó gyász-szentmise után az olaszú sirkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre és elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1897. november hó 30. Béke hamvaival!

* **Árlejtések a városnal.** Tegnapi délelőtt tartották meg a városnál a szikviz-adószedési jog bérletére, a tűzifa- és nyomtatványok szállítására az árlejtést. Megjegyzendő, hogy a szikviz adóra vonatkozó közgyűlési határozat meg van felelve s így még nem tudni, miként határoz a miniszter. Feldmann Izidor 6656 frtot ajánlott meg a szikviz-adó szedés jogáért. A tűzifát három ajánlkozó közül Krausz Adolf ajánlata a legjutányosabb köbméterenként 3 frt 25 krajczárral. A nyomtatványok egységárából 5 pályázó közül Láng József adott 30—35% engedményt s így ez mutatkozik a legelőnyösebbnek.

* **A gondatlanság áldozata.** Mint nagy-szalontai levelezőnk írja: Ottani lakos gazdember Lévai István feleségével együtt ement onnan hazulról, magára hagyván 1 és fél éves János nevű gyermeküket egy kis paraszt lány felügyelete alatt. Dél felé járván az idő, a vizet forralni a tüzre tették. A kis gyermek a fazekat magára rántván oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy másnap belehalt. Bonezolása iránt megtették a kellő intézkedéseket.

* **Zichy Jenő gróf kalandja.** Élesdről írják lapunknak a következőket: Zichy Jenő gróf kinek jelentékeny birtoka van itt — szombaton este jött meg a fővárosból. Kastélyába érve azonban kénytelen volt visszafordulni, mert a jószágigazgatónak két gyermeke sarlahban feküdt ugyanott. A gróf tehát a községbe hajtattott s egy jómódu parasztgazdánál kért éjjeli szállást. Alig feküdt azonban le, hirtelen fojtó füst-szagra ébredt. Mikor kitekintett az ablakon, rémülten látta hogy az egész udvar egy lángtenger. Az istálló és a felszer gyulladt ki és égett hatalmas lángokkal. A tűz oly hirtelen támadt és oly gyorsan terjedt, hogy a legelső idő volt már a mentésre. A gróf azonnal magára kapkodta ruhát, kirohant az udvarra és erélyesen oltáshoz látott. Ekkor már a ház is kigyulladt. Félreverték a harangokat és nagy zür-zavar támadt a faluban. Hogy a tüzet oly gyorsan el tudták aztán fojtani, abban nagy érdeme van különösen a gróf erélyes és határozott fellépésének és önfeláldozó buzgalmanak, a mennyiben az oltás munkálatainál mindenütt maga járt elől a jó példával. — Zichy Jenő gróf reggel vissza utazott Budapestre.

* **A kis pumpfi.** Mióta az adósok börtöneit becsukták és sötét zárkájából kieresztették az ésszádot, azóta ez az emberi alfaj annyira elszaporodott a föld globuson, hogy ma már egész szabad ipart képez ez a kereset forrás és ugyszólván a divathoz és a bontonhoz tartozik, ha valaki a társaságban pumpolásával eldicsekedhetik. Olyan triumfáló arezzal és gesztussal adja ezt az illető hallgatói tudára, mintha valami hőstettét végezt volna, vagy legalább is egy 16 éves siux indián lány szívét hódította volna meg. Mindenesetre az idők jele, hogy a pumpolás még az iskola falait

sem kiméli meg, behatol a kis muzsafiak közé és onnan is szedi áldozatait. Számtalan ilyen kis pumpoló művészről van tudomásunk iskolai megfigyeléseink és tapasztalataink alapján. Az az eset azonban, mely a napokban játszódott le a községi iskola egyik tantermében, már komoly társadalmi háttérrel bír s arra mutat, hogy a világerkölc ma már igazán a szocializmus jegyében mozog.

Tiszteletli édes anyám tanító urat, legyen szives elsejéig egy koronát neki kölcsön adni, nincs egy csepp kenyérünk se!

Igy szólította meg a minapiban egy szegény vasúti munkás iskolás fia tanítóját, midőn óra után vele együtt maradt és a jószívű, humánus lelkű tanító teljesítette a szegény anya kérelmét, kinek tulajdon kis fia volt a szószólója. A megható kis eset igazán jellemző a mai társadalmi viszonyokra a létérti harez nehézségére s a női szív ösztön-szerű bizalmára.

* Borzasztó szerencsétlenség H.-K.-Kovácsiban. Nagy szerencsétlenség történt H.-K.-Kovácsiban. Ungváry Imre földbirtokos tegnapelőtt a szecsánál nézte, hogy miképpen végzik munkásai a dolgukat. Mivel nem tett szert Ungvárynak a dolog úgy, amint azt munkásai csinálták, maga akarta végezni a munkát, de szerencsétlenségére a keze bele szorult a szecska vágó gépbe s behuzta a fél kezét egész könyökig és darabokra szaggatta kezét a gép. A szerencsétlenül járt földbirtokost tegnap beszállították a kórházba, a hol a fél kezét operálták is már. Orvosai most már biznak benne, hogy életben marad, roppant nagy vérvesztése dacára is.

* Elfogott tolvajok. Tegnap délután két munkanélküli csavargó ellopott két kiakasztott kendőt Fl e g m a n n Ármán zöldfa-utcai kereskedőtől 4 frt 80 kr értékben. A lopást azonnal észrevették és az egyik tolvajt sikerült is elfogni P a l l é r Béla személyében, míg a másik tettesnek a két kendővel sikerült elmenekülni. P a l l é r t letartóztatták, míg a másik tolvaj ellen megindították a vizsgálatot.

* Tolvaj „auf alles.“ Ugy látszik a tolvaj ipar is lépést tart a korszellemmel és az általános ipar fellendülésével, mert a mai érték távolítokok, már nem csak akkor alkalmazzák a híres spártai furlangot, mikor a szükség viszi őket az ultima rációra, hanem akkor is mikor csak műkedvelőknek a lopás terén. A legújabb tolvajstikkli, mely a lopás tárgyának bizarr voltánál fogva is érdekes, egész világosan jellemzi a modern tolvaj mesterségét. Ez a társadalmi renddel hadilábon álló nemes czéh ma már szervezve van, sőt magasabb tolvaj főiskolában ki is képezve arra, hogy ezt a mesterséget ki tudja aknázni akként, hogy a körülményekhez képest minden mozgásítható tárgyat elmellekeljen s a bel- és nemzetközi tolvajpiacon forgalomba hozzon. Csak ilyen fejlett nivón álló ügyesség képes arra, hogy egy olyan tiszteletre méltó ruhadarabot, a milyen a reverenda, szintén alkalmasnak tartson arra a fáradságra, melylyel annak megkaparítása és további értékesítése jár. Városunkban történt meg az eset, hogy egy idevaló papi terület reverenda-transportjából ut közben három vadonat új példány elveszett. Arra vagyunk kíváncsiak, nem Röntgen-sugárral dolgozt-e a nagyreményű művész a láda felbontásakor, s hogy nem sokoldalú tolvaj kosztümjének a kiegészítésére fordította a profanizált ruhákat, melyekben legsikerültebb tolvaj csinjeit fogja végrehajtani.

Kóta-reform.

Ne ijedjenek meg, nem a kvótáról van szó, hanem a kótáról.

Egy H e n r i c h nevű úri ember megsajnálta a kóta-izonyban szenvedő emberiséget és elhatározta, hogy segít rajtuk:

Abból a szempontból indult ki, hogy a kótahalmaz, különösen a dur-okban és moll-okban irt daraboknál föltöbb nagy labirintus. A koczmuzsikusok pedig éppen abba öszülnek bele, míg megtanulják a folyékony kóta-olvasást. Nos, ő segít a bajon a hét alaphangot, a c, d, e, g, a, h-t különbözően jelöli, az egyik pont, a másik

négyszög, a harmadik tótágast álló négyszög, a negyedik háromszög — mely lapján áll, az ötödik háromszög, a mely egyik csucsán áll, a hatodik egy fekvő vastag vonás, a hetedik egy tótágast álló vastag vonás.

Ugy-e, eddig elég csinos? Hanem ez még semmi. Most jönnek az — is-ek és — es-ek. Amazokat úgy örökíti meg, hogy ezekre a csodabogár ákombákomokra felül csinál gallért, amazokat meg úgy, hogy alulról kerít gallért a pötytyökre. És e mellett ő is csak öt kótavonalat használ és a fél, egész és negyed, két negyed stb. ütemű hangokat csak úgy jelzi, mint azt eddig jelezték. Még ezer szerencse, hogy az említett jelzésekhez nem használ holmi csillagokat, ivateket, kecskelábakat, csillagászati és trigonometriai jeleket, kaballszükös és magikus szignaturákat.

Megjegyzi azonban, hogy ez óriási reform ám a kóta-írás terén; mert most már úgy lehet kótát — az ő kótáját — olvasni, mint a patyolat.

Aztán biztatónak be is mutat mindjárt egy M e n d e l s o h n féle tavaszi dalt és egy Chopin-keringőt. Pazar jól fest ez a két dolog. Akár csak valamelyik piramisból ide szakadt vezérkari íbrik oldalát sillabizálná az ember. A sok pötyty, gallér, és egyéb csodabogár szinte szédít.

Hej!, nemhiába német ember fejében termelt ez az ötlet is! Mert ha a német alaposság egyszer rávetemedik, hogy valamit — akár mi legyen is az — módszeresen egyszerűbbé tegyen, abból menaszéria lesz, az szent igaz. — Ez is a féle. Nem mondom, hogy művelt családok — borus délutánokon — haszonnal nem olvashatják, de annyit ajánlhatok, hogy minél futólagosabban foglalkozzanak vele, ha idegenkednek a tengeri betegségtől.

Buksy.

EGYESÜLETEK.

Uj temetkezési egyesület. Bihar-Mezőkeresztés községben I. kölcsonös házassági és temetkezési segély-egylet alakult, a melynek az alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. Az új egylet élén Füsüs Károly elnök áll.

Hivatalos közlemény.

Hirdetmény.

Népfelkelők figyelmébe.

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter 1897. év november hó 15-én 75001. sz. a kiadott pályázati hirdetménye alapján felhivatnak mindazon népfelkelési kötelezettségben álló állampolgárok, akik népfelkelő kötelezettségüket háboru idején élelmező tisztviselői minőségben akarják teljesíteni, hogy ily állásokra való alkalmazásuk iránti — a m. kir. honvéd miniszteriumhoz intézett pályázati kérvényüket Nagyvárad város polgármesteri hivatalához 1898. évi január hó 20. napjáig benyújthatók. Pályázhatnak azon állampolgárok, kik állítás kötelezettségüknek eleget tettek, avagy szolgálati kötelezettségüket már teljesítvén, a közös hadsereg, haditengerészet, honvédség avagy csendőrség kötelékében nem állanak, akik gazdasági tanintézeteket, keresk. középiskolákat, keresk. akadémiákat, műszaki tanintézeteket, főgymnázium és főreáliskolákat végeztek s akik megszakitás nélkül 3 hóig egy katonai élelmező raktárnál saját költségükön próbaszolgálatot tenni képesek és erre késnek nyilatkozni. A próbaszolgálat polgári ruhában a polgári foglalkozás megszakitása nélkül is végezhető.

Azok, akik a próbaszolgálatot kitöltötték és egy év lefolyta alatt az elméleti vizsgát is leteszik már béke idején kijelölhetnek és Ő es. és Apostoli kir. Felsége által a népfelkelés felhívása esetében, a mozgósításnak tartamára népfelkelő élelmező járulokoknak kinevezetnek.

Pályázati bélyegtelen kérvényekhez mellé-

kelendő: keresztlevél, iskolai bizonyítvány, a pályázó községi illetőségéről és foglalkozásáról szóló hatósági bizonyítvány és saját nyilatkozata arról, hogy a katonai élelmező raktárnál teljesítendő próbaszolgálat tartamára magát a katonai fegyelemnek aláveti.

Nagyvárad, 1897. november 30-án.

Darvassy Lajos,
tanácsnok.

A «Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége.»

Vasárnap délelőtt tartotta meg az »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« kezdeményezésére, a vidéki magyar gazdaközönség mintegy 150 főnyi egybegyűlt képviselői jelenlétében Desewffy Aurél gróf elnökle alatt a »Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége« az alakuló gyűlését, Budapesten.

Nagy érdeme van a fentebb említett egyesületnek abban, hogy a gazdák érdeklődését, figyelmét és törekvéseit oly irányba tudta terelni, hogy ma végre ily hatalmas kiterjedtségű és nagy jövőjű szövetség megteremtésére egy közös zászló alá egyesültek.

Sok előítélettel, sovinizmussal és nehézségekkel kellett megküzdenie a kezdeményezőnek.

Mert azily általános és országos érdekű egyesülés, mint minden reform, nagyon hűvös fogadtatásban részesült, mikor első ízben került szőnyegre, mint terv.

Pedig gazdasági viszonyaink olyanok, hogy nagyon is összetartó és váll-vetett akciókat kívánunk az ország összes gazdától.

A mi ezt leginkább igazolja, az maga a nagygyűlés bő tárgysorozata, a mely mindennél ékebben szólóan bizonyítja az együttes akció szükséges voltát.

A gyűlés lefolyása a következő volt:

A nagygyűlést gróf Desewffy Aurél elnök érdekes és terjedelmes beszéddel nyitotta meg, a melyben röviden vázolta a szövetség létesítésének szükségességét és azon feladatokat, melyek a jövőben a szövetség előtt állanak.

Az elnöki megnyitó után Bokor Pál a »szegedi gazdasági egyesület« kiküldötte mondott köszönetet a szövetség elnökének, a szövetség megalakítása körül kifejtett buzgalmaért. A szövetség tagjainak előterjesztései közül a bihar és nyitramegyei gazdasági egyesület indítványai keltettek nagyobb vitát.

A nyitramegyei gazdasági egyesület előterjesztésére kimondotta a szövetségi nagygyűlés, hogy a kiegészítés keretében egy állategészségügyi egyezmény megkötését szükségesnek tartja.

Továbbá, hogy szarvasmarha-kivitelünk akadálytalan lebonyolítása ezéjából több helyen, első sorban azonban Pozsonyban kiviteli piacoz létesítését szükségesnek tartja és ez irányban a földmivélsügyi m. kir. miniszterhez feliratot intéz.

Az országos sörárpa-bemutatasok eszméjét ugyancsak magáévá teszi a nagygyűlés.

A terményeknek kölcsönzalog utján való lekötése tárgyában benyújtott indítvány föltt hosszabb vita fejlődött, a melyben résztvett: gróf Tisza István, ifj. gróf Széchenyi Imre, Miklós Ödön, Meskó Pál stb. és végül határozatba ment, hogy ezen kérdés az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztályába utaltassék tanulmányozás végett a közraktárügy szervezésének kérdésével együtt.

A biharmegyei gazdasági egyesület a sertésvész elleni védőoltások ügyében terjeszt elő javaslatot azt iránt, hogy keressék fel a nagygyűlés által a földmivélsügyi minisztert a sertésvész elleni védőoltások tárgyában folyó kísérleteknek teljes nyilvánosság mellett s az arra vonatkozó magyar gazdaközönség bevonásával való intézésére.

Az ezen kérdés felett kifejlődött vitában résztvettek: gróf Tisza István, dr. Hutyla Ferencz, Miklós Ödön. S végül a biharmegyei gazdasági egyesület előterjesztésű nagygyűlés elfogadta.

Ezután Forster Géza javaslatára kerül a sor az aratási munkámozgalmak meggát-

lása tárgyában, a mely kérdés felett kifejtett vitában részt vettek: gróf Károlyi Sándor, gróf Tisza István, Galgóczy Károly, dr. Csillag Gyula, báró Liphay Béla stb.

A vita eredménykép határozatba ment, hogy a vidéki gazda-egyesületek felszólíttatnak a gazdatársadalom szervezésére a munkásmozgalommal szemben, valamint felkéretni határozatott úgy a honvédelmi miniszter mint a földmívelésügyi miniszter, hogy a katonaság az aratási munkálatok alkalmával a munkaerő pótlása céljából készen tartassék.

Lázár L. Pál tanár javaslatát a gazdasági főiskola felállítására tárgyában **Tormay Béla** és gróf **Tisza István** hozzászólása után a nagygyűlés elfogadja és elhatározza, hogy vagy egy **önálló ranggal bíró mezőgazdasági iskola** állíttassék fel, vagy pedig a műegyetemmel kapcsolatban szerveztessék egy mezőgazdasági szakosztály.

Ugyancsak egyhangulag elfogadta a nagygyűlés ifj. **Sporzon Pál** debreczeni gazdasági tanintézeti tanárnak előterjesztését a **gépversenyek rendezésének** országos szervezése tárgyában.

Ezután **Rubinek Gyula** a szövetség titkárja a kartellekről tartott előadást, a melynek konkluziójakép egy határozati javaslatot is terjeszt be, a melyben hangsúlyozza a **kartellek** törvényhozási intézkedéssel való közigazgatási ellenőrzés alá helyezésének szükségességét.

Végül a Nyitrai megyei Gazdasági Egyesületnek utólag beterveztett két indítványa került sorra.

Igazságszolgáltatás.

Végtárgyalás Deutsch Sándor székelyhidi kereskedő bűnügyében.

A vétkes bukás vétségével vádolt Deutsch Sándor székelyhidi lakos bűnügyében tegnap délután folyt le a végtárgyalás a kir. büntető-törvényszéknél a volt »Apolló« épület kis termében.

A bíróság következőkép alakult meg. Elnök: **Nagy József**, szavazóbírák: dr. **Simay Gyula** és dr. **Kiss Béla** törvényszéki bírák.

A vádhatóságot dr. **Balázs Elemér** kir. alügyész képviselte.

A védői tisztet ügyvédi karunk tehetséges fiatal tagja: dr. **Losonczy Géza** teljesítette.

A csődtömeg képviselőjében **Szokoly Tamás** ügyvéd jelent meg, a károsult hitelezők egyrészt pedig dr. **Fleischer Lajos** ügyvéd képviselte.

A bíróság elnöke a tényállást röviden előadván a hitelezők képviselőjét dr. **Fleischer Lajos** ügyvédet hallgatta ki, ki vádolt megbüntetését kérte, majd **Szokoly Tamás** ügyvéd lett kihallgatva azon körülményekre, amelyek a csőd lefolyása alatt történtek.

A vádolt kihallgatása után **Hoványi Géza** és **Huzella Gyula** könyvszakértők véleménye olvastatott fel, amely a vádlottra nézve terhelő adatokat tartalmazott.

Ezek után dr. **Balázs Elemér** kir. alügyész jogi érvekben gazdag vádbeszédét adta elő s indítványozta, hogy vádolt a btkv. 416. §. 2. 3. pontja szerint minősülő vétkes bukás vétségében bűnösnek mondassék ki s ugyan azon szakasz értelmében büntessék.

A vádbeszéd után tehetséges fiatal kriminalistánk: dr. **Losonczy Géza** mondott el terjedelmes, jogi érvekben bővelkedő, hatásos vádbeszédet, melyet kivonatossan a következőkben közlünk.

Tekintetes Kir. Törvényszék!

A vádhatóság igen tisztelt képviselője védeczem: Deutsch Sándort a btkv. 416 §-ába ütköző és annak 2. és 3. pontja szerint minősülő vétkes bukás vétsége miatt kéri megbüntettetni.

A befejezett vizsgálat és lefolyt végtárgyalás alatt azonban semmiféle törvényszerű bizonyíték nem merült fel, amely indokoltá tehetné vádolt elítélését.

Különösen ki kell emelnem, hogy a 416. §. 2. pontja szerinti tényálladék fenn nem

forog, mert védeczem üzletének egész fennállása alatt kereskedelmi könyveket vezetett, azokat meg nem semmisítette, e' nem rejtette, hamisan nem vezette, de még csak meg sem változtatta, hogy azokból cselekvő és szönvedő állapota, vagy üzletének folyama kideríthető ne lenne.

Mert hiszen a szakértői vélemény 1. és 2. pontja világosan bizonyítja, hogy a könyvek a keresk. törv. rendelkezéseinek megfelelően vannak vezetve, s azokban semmi nemű változtatás megállapítható nem volt.

Ennélfogva önmagától dől meg a tek. kir. ügyész ur vádjának ama része, mely a btkv. 416. §-ának 2. pontjára van alapítva.

Fennmarad azonban a vádnak azon része, mely a 3. pontra van alapítva, t. i. hogy védeczem leltárt és mérleget üzletének fennállása alatt soha sem készített.

Tekintve azonban azt, hogy a könyvszakértők a könyvekből világosan meg tudták állapítani, hogy védeczem cselekvő és szönvedő vagyoni állapotát a bukásidején mily összeget képviselt, de nem csak ezt, hanem azt is, hogy vádolt bukása évében hitelezőinek mily összegeket fizetett, mennyi árut rendelt és küldött vissza, háztartására havonta mennyit költött, szóval üzletének menete és forgalma a könyvekből kitérhető; tekintve, hogy a kir. Curia 1888 május 3-án kelt 6293 sz. ítéletében kimondotta hogy a **pénztári és mérleg könyvhiánya dacára vádolt a vétkes bukásban bűnösnek ki nem mondható, ha a vagyonbukott keresk. könyveiből cselekvő és szönvedő vagyoni állapota és üzletének folyama kivethető, ennél fogva védeczem teljesen felmentendő.**

De felmentendő vádolt még azért is, mert mint beigazolva lett 9 hónapon át ágyban fekvő beteg volt, s hogy üzletéből távol részint a Félix, részint a budapesti Szt.-Lukács fürdőben gyógykezeltette magát, a mi közel 2000 frt költségbe került. Beigazolattott, hogy neje u. e. idő alatt 2 hónapig szinte beteg volt s így az üzletet teljesen idegenekre, segédekre kellett bízniok, kik mint kiderült vádoltat tetemesen megkárosították, meglopták.

Figyelembe venni kérem, hogy míg védeczem vásárokba járt, azalatt saját házigazdája és annak háznépe üzletéből nagy mennyiségű árut loptak el, mi a vizsgálati iratokhoz csatolt b. f. iratokból beigazolást nyert.

Ki kell emelnem azon ténykörülmenyt is, hogy vádolt egy alaptalan feljelentés folytán, hogy a már 10 napig tartó vizsgálati fogságból magát és nejét kiszabadítsa, kényszerülve volt a panaszló czéggel 900 frtba kiegyezni, a mi szintén hozzájárult bukásához.

Ily sors csapások közepette tek. kir. Tszék nemcsak egy beteg, de még egy egészséges férfi munkakedve is megrendül!

Figyelembe véve tehát azt is, hogy védeczem büntetlen előéletű s hogy a hitelezők legnagyobb része sem kívánja megbüntetését, tisztelettel kérem a tek. kir. Tszéket, miszerint védeczemet teljesen felmenteni, esetleg őt a 92. §. alkalmazásával az enyhítő körülmények figyelembe vételével a legcsekélyebb pénzbüntetéssel büntetni méltóztassék.

A szónoki hévvel, nyugodt elegáns modorban előadott hatásos vádbeszéd után a bíróság tanácskozás végett vissza vonulván oly értelmű ítéletet hozott, hogy vádoltat — elejtésével a a kir. ügyész által indítványba hozott s a btkv. 416 §-ának 2. pontjára alapított vádnak csupán a 3. pont alapján találta vétkesnek s ezért őt **20 frt pénzbüntetéssel, eselleg 4 napi fogházzal büntette.**

Vádolt nem csalatkozott midőn az ügyes fiatal ügyvédhez fordult védelemért, mert jó dűlőre vitte a pert. Az ítéletben vádolt megnyugodott, valamint a kir. ügyész sem élt az ítélet ellen felebbezéssel.

A kormány panasza. A szocziáldemokraták egyik hetiközlönyének, a népjognak hasábjain A magyar kormányhoz ezimen egy cikk jelent meg Izrael Jakabnak, az ismert szocziálista agitátornak tollából, amely cikk sértő módon támad a kormányra azért, hogy a javítását követelő népet halomra löveti. A budapesti esküdtszék annak idején vétkes-

nek találta Izrael a nyilvános rágalmazásban, mire a sajtóbíróóság 6 havi fogházra és 50 frt pénzbüntetésre ítélte a vádlottak. A kir. Kuria ma délelőtt foglalkozott az ítélet ellen benyújtott semmiségi panasszal, amelyet Schédius Lajos bíró alapján elvetett.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: **Dobosfy Alajos.**

- 2180. Mlengye Petru — Klonda Hikula.
- 2186. Nagy Kordin — Nagy Sándorné.
- 2222. Fogis Pnia — özv. Fogis Juon.
- 3257. Özv. Jakab Jánosné Szabó Lajosné.
- 2318. Geröcs Sándor hagyatéki ügye.

Előadó: **Dr. Marienescu Athanas.**

- 2434. Rimler Gyula — Bernáth Gizella.
- 2442. Fischer Mayer — Rosentzveig Katalin.
- 2457. Puskás Zsuzsána Fodor Istvánné.

Előadó: **Czvek Kálmán.**

- 1846. Gr. Csáky Tivadar — Gr. Csáky János s. t.
- 2324. Benedek Mátyás — Vancza János.
- 2330. Huka György és neje Lóczi Mária.

Előadó: **Dr. Gedeon László.**

- 3786. Tóth Maczonka János hamis eskü.
- 3853. Korbei György s. t. lopás.
- 2858. Molnár Beláné s. t. becsületsértés.
- 2859. Plos Miháló s. t.
- 3868. Gyuró Vaszali testi sértes.
- 3969. Tatár Pérk ingó dolog rongálás.

REGÉNY-CSARNOK.

KARMELA.

(Ford.: **Gusztáv.**)

— Mi lesz azonban azután? Erre nem gondolt egyik sem, hogy minek kell történnie azután? Az ut elég rögs volt a czélhoz, minek azon tul nézni? Kevés fáradsággal sikerült Gábrielnek a Karmela hűtelenjéről egyet-mást megtudni, különösen szokásaiból, mi mindenek fölött elsőnek tünt fel előtte, hogy a lány emlékező tehetségét felrázza. Fáradhatatlan volt ily kicsinységek kitalálásában s semmit sem hagyott figyelmen kívül. Esti sétáira úgy öltözködött, mint az tette akkor, az állami adóhivatalnoktól, ki nagy zenekedvelő volt, cziterázni tanult s ehhez énekelt is, még pedig azt a dalt, a melyket az a másik Karmelához irt és gyakran énekelt. Így hangzott:

Karmela édes angyalom!
Más boldogság nem kell nekem.
Csak lábaidhoz borulva
Elmerüljek szép szemedben.

Ha eljő utolsó óráim
S az a szív itt bent megszakad,
Akkor is csak téged nézlek,
Szívem, lelkeim tied marad.

A hét bizonyos napjain Gábriel szobájából kardcsattogás s erős kiabálás hallatszott; ez azért volt, mert Karmela kedvese is vivógyakorlatokat tartott a karabinierik vezérével s a leány ilyenkor a külső lépcsőn hallgatta a lármat — most is ott van, azonban a legkisebb nyoma sem látszik, hogy emlékeznék a multra.

Az orvos mindég csak a fejét csóválta, mikor Gábriel kísérletei eredménytelenségéről panaszkodott, azt azonban soha el nem mulasztotta: barátját mindég biztatta, bátorította.

— Csak türelem, türelem, majd nyulnak még erősebb eszközökhöz is! — Eredménye lesz munkánknak, de csak lassan, idővel! — így vigasztalta.

* * *

Majd idővel! Amde az idő gyorsan mulik s ha amit várunk, kívánunk, sem ma, sem holnap, sem azután meg nem jó — — hát mikor?

Hat hét mult el azóta, hogy Gábriel e

szigetre jött; szabad idejének felét abban töltötte el, hogy a szegény leányt akarta új életre hozni! Eléri-e célját? Hát aztán, ha a kötelesség a dolog közvetlen sikerülte előtt szólítaná el innen, vagy ha nem is, de legalább is remény volna a teljes gyógyuláshoz s így hagyná a szerencsétlent még boldogtalanabb állapotban mint volt az előtt! Nem nyomná e lelkét valami, mi nyugodni nem hagyná, megmérgezné egész életét?

Ilyen s hasonló gondolatok forogtak az orvos agyában, midőn egyszer ismét Gábrielt vizsgálta, ez azonban rásem hederített, mereven nézett a gyertya lángjába, melynél szivarját meggyújtotta. Arcza égett, szemeiben szokatlan tűz, mely álmatlan éjjelekről, belső felindulásról beszélt s az orvosnak sok gondolatra adott okot.

Gábril azonban hirtelen megszólalt készletelt egykedvűséggel:

— Mit gondolsz, mi lesz ennek a vége? Hiszen már magam is majd meg bolondultam; gyakran magam kinevettem magamat s biztosan tudom, hogy mindenki bolondnak tart, gúnyol.

— És miéért? — kérde az orvos.

— Nos — felelte Gábril vontatva — azért a buzgóságért, részvétért, melyel azt a szegény teremtést meg akarom gyógyítani, azért a sok haszontalan munkáért, kísérletekért!

— A részvét, a buzgalom, hogy szerencsétlencen segítsünk olyan dolgok-e, hogy gúnyt s nevétséget kelthetnének? Kedves barátom, ne légy olyan pessimista! Gondolkozzál egy kissé jobban! Jobb véleményed is lehetne az embekekről!

Közelebb ment Gábrilhoz, komolyan szeméi közé nézett.

— Gábril mond meg nekem az igazat, ugy-e szereted Karmelát?

Gábril összeresztette s elpirult.

— Én!

— Igen! — Te! — Légy őszinte hozzám! Nem-e a legjobb barátod vagyok, nem érdemlem-e meg bizalmadat.

— Igaz! de — — — de azt ismerjem el, azt bizzam rád, a mi nem létezik? — szólt Gábril félig bosszusan, félig ijedten, mert az igazság egy pillanat alatt előtte állott. Egy ideig hallgatott, aztán folyamként ömlött a szó ajkairól, mintha lázas álomban beszélt volna, zavartan, szaggatottan.

— En Karmelát szeressem! Egy bolondot? Gondolod, hogy ez lehetséges? Hogy én őt szeressem? Komolyan mondtad azt? Mikor ez megtörténne még az nap nem kellene-e magamat is első sorban a bolondok közé számíttanom?

Igen, én szeretem a szegény teremtést, szeretem véghetetlen erős részvéttel s szívesen áldozok bármit is hogy őt meggyógyítsam; de ettől a részvétől még borzasztó mélység választja el a szerelmet! Te benned nincs meg ez a véghetetlen részvét? Igen szeretem, mert érnyes, angyaltiszta lény, kinek szívében rossz nem fogamzhatik, ajkáról illetlen szó el nem repülhet.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A magyar püspökök óhaja.

Budapest, nov. 30. (Saj. tud. táv.) Hir szerint a püspöki kar memorandumaiiban és autonómiai tervezetében bennfoglaltatik azon óhaj is, hogy teljes egyértelműséggel kívánják a katolikus egyetemet autonómiával kapcsolatosan létesíteni; e végből sürgősen kívánják, hogy a budapesti tudomány-egyetem katolikus alapjai kiadassanak az autonómia részére és ebből a theologiai kar mellett külön egy bölcsészeti kar állíttassék fel. — még pedig oly célból, hogy azon katolikus középiskolai tanárok képeztesenek ki. — A nagy hord erejű reform törekvés megvalósulása — úgy látszik — már a közel jövőben várható.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 30. (Saj. tud. táv.) Pénteken a Házban formális ülés lesz, melyen a hétfőn megkezdődő érdemleges ülések munkarendjét állapítják meg. B á n f f y t csak hétfőre várják, ki addig Bécsben marad s megvárja az új kormányés az ellenzék egyezkedésének eredményét. El vannak határozva a pártok, hogy a hétfői ülésen sürgősen meginterpellálják B á n f f y t szándékáról, ki előtt most két út áll, vagy biztos hirt hoz és mond a provizoriumnak Bécsben történt keresztülviteléről, vagy leteszi a Ház asztalára az önálló intézkedésről szóló javaslatot. Városszerte nagy az érdeklődés s kíváncsian néz mindenki a hétfői ülés elé.

A híres bordereaux-ról.

Páris, november 30. (Saját tud. táv.) A »Figaro« közli a bordereau hasonmását s mellette állítja azoknak a leveleknek a hasonmásait, a melyeket Walsin-Esterházy a bordereau közlése előtt és után írt. A bordereau kézírása tényleg meglepő hasonlatosságot mutat Eszterházy vonásaival. A szembeállításból az is kitűnik, hogy Eszterházy a bordereau közzététele óta kézírását bizonyos jellemző részleteiben megváltoztatni igyekezett.

A »Echo de Paris« és a »Matin« szerint a Dreyfus szindikátus újabb lépéseket tesz; nevezetesen közzéteszi Gowre tábornoknak Dreyfus Mathdenhez intézett levelét és egy külföldi katonai attasénak Eszterházyhoz intézett táviratát.

Badeni elbocsátó levele.

Bécs, nov. 30. (Saj. tud. táv.) A B a d e n i elbocsátását tartalmazó legfelsőbb kézirat feltűnően hideg hangú. Általános vélemény, hogy ily hűvös hangon nem bocsátottak el miniszteriumot. Beavoltak arról beszélnek, hogy B a d e n i gróf teljesen kegyvesztett lett Ő felségénél.

Elnapolt kihallgatás.

Budapest, nov. 30. (Saját tud. táv.) Az »Országgyűlési Értesítő« szerint — B á n f f y Dezső b. miniszterelnök pénteken, decz. 3-án délután n e m a d k i hallgatást. Ez a hír főváros szerte nagy feltűnést keltett. Biztosra veszik, hogy a bécsi ügyek, vagy egy esetleg előre nem várt bécsi utazás van a dolog mögött.

Hírek Don Carlosról.

Budapest, nov. 30. (Saját tud. táv.) Egy madridi lap szerint a Jarlisták erősen agítálnak az önkormányzati kérdés kihasználása érdekében és arra törekvesznek, hogy Don Carlost határozott állásfoglalásra szorítsák. Mint hírlik Don Carlos táviratilag hívta Velenczébe Cerralbo marquist, Spanyolország képviselőjét. Cerralbo állítólag kísérletet tett egy kölcsön felvételére, amely azonban nem sikerült.

A bécsi kabinetéről.

Bécs, november 30. (Saját tud. táv.) A kabinetalakítást még tegnap a késő esti órákban befejezték. A legfelsőbb kéziratot, amely még a mai délután folyamán megjelenik, a holnapi »Wiener Zeitung« közli.

A Bud. Tud. demontije.

Budapest, nov. 30. (Saját tud. táv.) Egyik ellenzéki lapnak az a mai hire, hogy »a pénzügyminiszteriumban éjjelnappal dolgoznak két nap óta az önálló vámügyre vonatkozó adatok összeállításával«, illetékes oldalról eredő értesülésünk szerint minden tényleges alapot nélkülöz.

Vasuti baleset.

Bécs, november 30. (Saj. tud. táv.) Pilsenből távirják: Tegnap este a Plass vasuti állomáshoz Pilsen felől vezető bevágásnál közet-csuszamlás volt, amely elzárta a pályát. A 10 óra este itt keresztül haladó vonat utasainak át kellett szállniok. A ma hajnalban keresztül menő vonat már akadálytalanul haladt el a veszélyes részen. Nagyobb baleset szerencsére nem történt.

A spanyol hivatalos lapok a Karlisztákról.

Madrid, november 30. (Saj. tud. táv.) A kormány úgy véli, hogy a Karlisták pénzügyi miatt kénytelenek lesznek terveikről lemondani. Egy havanai távirat szerint Pardo tábornok Spiritunál öt hadoszlopot állít össze, hogy Maximo Gomezt üldözze be. A felkelők a déli tartományokban támadni kezdenek, s megtámadták Guisát.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőinket miként tarthatjuk jó termőerőben.

Miként többi művelétnövényünk, a szőlőtőke is évente trágyázást igényel. Az a trágyázási módszer, mely eddig divott, teljesen hibás, e módszer abban állott, hogy szőlőink három illetőleg öt évenként trágyáztattak meg; ép ez okból úgy a termés csökkent, mint pedig a szőlő ellentállási képessége az időjárás káros behatásai ellen, ha a tőke egyik évben bővelkedik tápanyagokban, aztán három esetleg több esztendőn keresztül éhezik. Kérdés már most mivel trágyázzuk földünket?

Istállótrágyával. Az istállótrágya hatása a szőlőkben kitűnő, mindenki azonban ki e kérdéssel foglalkozott tapasztalásából tudja, hogy évenkénti istállótrágyázáshoz trágya készlete nem elegendő, azt neki és pedig meglehetősen magas árban be kell szerezni, vagy pedig a trágyázás elmarad. E hibán úgy segíthetünk; ha jó trágyatelepet készítünk és rendszeresen szuperfoszfátgyipset vagy 10—12% oldható foszforsavtartalmú szuperfoszfátot hintünk el az istállóban és a trágyatelepen a trágya közé. Ezáltal igen megjavítjuk az istállótrágyát; a benne elégtelen mennyiségben lévő foszforsavat a szuperfoszfát hozzáadásával emeljük; azonkívül a szuperfoszfát hozzáadásával hatásos voltát megtartja; a nitrogén és humusze veszteségek jelentékenyen csökkennek. . .

Zöldtrágyával. Ez a módszer sem rossz. Szükséges azonban miként az istállótrágyázással, a zöldtrágyázással is egyidejűleg valamilyen alkalmas műtrágyát alkalmazni.

Lehet végre a szőlőket teljesen műtrágyákkal megtrágyázni. A mesterséges trágyaszerek alkalmazásánál azonban különféle hibákat követtek el. Az egyetlen helyes módszer az, hogy a szőlőt nitrogénnel, foszforsavval, káliummal egyidejűleg, egyszerre megtrágyázzuk, csakis ily teljes trágyázás részesíti a tőkét az összes szükséges tápszerekben, melyeknek segítségével gondos és jó időjárást feltételezve, hozhatja a legnagyobb terméshozamait.

Kérdés már most, mely mesterséges trágyafélékben adhatjuk legzélszerűbben a foszforsavat, a káliumot és a nitrogént a szőlőknek. Hogy erre a kérdésre megfelelhessünk

nézzük meg a következő példát: Egy jó karban tartott szőlő évente ismétlődő 140 kg. nitrogént, 130 kg. káliumot és 50 kg. foszforosavat igényel — állótrágyázást — hektáronként. Ha a tőkét csak állótrágyában reszesítjük, teljes terméshozamok elérésére évente legalább is 250 métermázsa szükségeltetik hektáronként, a mi négy éven át hektáronként 1000 métermázsa állótrágyának felel meg. A valóságban azonban ugyanazon terület a szokásos állótrágyázás mellett csak 400 métermázst kap; ez okból hiányzik azután a 600 métermázsa állótrágyában foglalt tápanyag mennyiség.

Wagner tanár a következő trágyakeveréket ajánlja áránt: (100 m.) 3 kg. 17 %-os szuperfoszfátot, 170 kg. chlorkáliumot, 2 kg. kénsavas ammóniakot és 25 kg. chilisalétromot.

Barth tanár 50—50 tőkére a következő keveréket ajánlja 25 kg. 16—17 %-os szuperfoszfátot, 2 kg. kálimagnesiát, 2 1/4 kg. chilisalétromot.

Más buvárok már kész és összekevert szőlő-trágyát ajánlanak, melyekben 8—9% vízben oldható foszforosav, 12% kénsavas kálium, 2—3% ammóniak nitrogén és egyúttal 2—3% salétrom nitrogén foglaltatik. Ezen arány azonban nem okvetlenül mérvadó, másfajta kész szőlőtrágyával, mely 5% vízben oldható foszforosavat, 8% könnyen oldható káliumot, 4% nitrogént; vagy 7% vízben oldható foszforosavat, 10% könnyen oldható káliumot és 2% nitrogént tartalmaz és igen jó eredményeket értek el.

A nitrogén illetőleg valószínűleg nagyon czélszerű, azt nem csak chilisalétrom alakjában, hanem részben lassankint ható, vagyis szerves nitrogén alakjában adni szőlő alá. Anyival is inkább mivel újabb kísérletek azt derítették ki, hogy ha a nitrogént szőlő alá lassan ható alakban adjuk, nemcsak a terméshozam lesz sokkal nagyobb, de a must cukortartalma is jelentékenyen szaporodik.

TOZSDE.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt és 20000 mm. forgalom mellett árak 5 krral emelkedtek.

Határidők.

Budapest, nov. 30.

Buza őszre	—	—	—	—
Buza tavaszra	—	—	—	12.13
Tengeri	—	—	—	5.54
decemberre	—	—	—	4.93
Rozs őszre	—	—	—	8.84
Zab őszre	—	—	—	6.54

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, nov. 30.

Osztrák hitel	—	—	—	355.10
Magyar hitel	—	—	—	388.—
Allamvasut	—	—	—	337.80
Déli vasut	—	—	—	79.50
Rimamurányi	—	—	—	249.—
Magyar jelzálog	—	—	—	281.25
Magyar leszámítoló	—	—	—	252.—
Villamos vasut	—	—	—	286.—
Salgótarjáni	—	—	—	615.—
Iparbank	—	—	—	101.50
Budapest közuti	—	—	—	384.50
Kereskedelmi bank	—	—	—	1444.—

Bécs, november 30.

Az irányzat csendes.

Osztr. hitel	—	—	—	355.50
Magyar hitel	—	—	—	388.50
Allamvasut	—	—	—	336.25

Hivatalos árfolyamok

Budapesti áru- és értéktözsde 1897. november 30-án

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	122.10
Magyar koronajárjádék	—	—	—	99.95

Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 3 1/2%	—	—	—	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	120.50
Mag ar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.25
Iszmé ési jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Hervát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	153.—
Vizszabályozási és szepedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	139.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	102.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	102.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	123.—
Oz ák korona járadék	—	—	—	102.—
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	143.25
Oz rák magyar bankrészevény	—	—	—	947.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	388.25
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	355.60
Paris vista	—	—	—	338.50
20 márkás arany	—	—	—	953.—
Német birod lmi márká	—	—	—	58.90
London vista	—	—	—	120.—
Paris vista	—	—	—	47.65
20 márkás arany	—	—	—	11.78

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

Osztály sorsjegyek húzása
december 10 és 11-én.
Sorsjegyek kaphatók a
„Biharmegyei takarékpénztár”-nál Kossuth-utca.

egész sorsjegy ára	16	frt.
fél	8	frt.
negyed	4	frt.
nyolczad	2	frt.

A tisztelt hölgyközönséghez!

Nagy őszi és téli csoport-kiállítás

gyapju-szövet, bársony- és selyem-kelmékben.

A párizsi „LOUVRE” példáját követve

ŐSZI ÉS TÉLI IDÉNYRE

női osztályomban gyapju-szövet, bársony- és selyemkelme újdonságokból
10 napon át és pedig szerdán, folyó hó 1-től bezárólag december hó 10-ig
rendkívüli kedvezményes árákkal következő 6 csoportban téli és őszi kiállítást rendezek

I. CSOPORT.

Szövetek 19 krtól 32 krig.

Lawn-tennis flanel	—	—	—	19 kr.
Szintartó barchent	—	—	—	22 kr.
Háziruhára alkalmas cheviot	—	—	—	26 kr.
Feltűnően szép schottisch és pepitaszövetek	—	—	—	32 kr.

II. CSOPORT.

Szövetek 42 krtól 75 krig.

Jó minőségű gráci loden	—	—	—	42 kr.
Angol schottischszövet	—	—	—	55 kr.
Tiszta gyapju, sima szövetek minden színben	—	—	—	48 kr.
12 cm. széles tiszta gyapjuszövet	—	—	—	58 kr.
Pongyola és blouse flanel	—	—	—	75 kr.
Fekete szövet meg izható jó anyag	—	—	—	65 kr.

III. CSOPORT.

Szövetek 85 krtól 1 forint 20 krig.

120 cm. széles valódi tiroli loden	—	—	—	85 kr.
120 cm. széles női posztó minden színben	—	—	—	90 kr.
120 cm. széles angol koczkás s nopeészövet	—	—	—	88 kr.
120 cm. széles divatkelme utcai ruhára	—	—	—	98 kr.
120 cm. széles tiszta gyapjuszövet	—	—	—	1 frt 20 kr.

IV. CSOPORT.

Szövetek 1.25—1.50 krig.

120 cm. széles tiszta gyapju cheviot minden színben	—	—	—	frt 1.25
120 cm. széles kammgarn minden színben	—	—	—	frt 1.25
120 cm. széles melé valódi angol szövet	—	—	—	frt 1.25
120 cm. széles cheviot, tiszta mohaireanyag, minden színben	—	—	—	frt 1.50
120 cm. széles fekete angol szövet, sima és mintázott	—	—	—	frt 1.45

V. CSOPORT.

Szövetek 1.75—2.25 krig.

120 cm. széles valódi francia női posztó minden szín en	—	—	—	frt 1.75
120 cm. széles jaquard francia divatkelme	—	—	—	frt 1.75
120 cm. széles valódi himalaja legszebb színekben	—	—	—	frt 2.—
120 cm. széles drap de dames melange	—	—	—	frt 2.25
120 cm. széles angol plaide schottisch	—	—	—	frt 2.25
120 cm. sz. fekete mohairekelme újdonság	—	—	—	frt 2.25

VI. CSOPORT.

Selymek és bársonyok.

Pongis japonais 60 cm. széles méterje	—	—	—	68 kr.
Pongis changais 60 cm. széles méterje	—	—	—	78 és 98 kr.
Fekete taffa faconné tiszta selyem méterje	—	—	—	82 kr.
Fekete merveilleux faconné	91, 1.15, 1.50, 1.65	kr.	—	—
Duchesse rayé, legujabb louse selyem	—	—	—	1.65 kr.
Ruhabársony minden színben	—	—	—	65 kr.
Angol patent bársony 60 cm. széles	—	—	—	98 kr.
Peluceok minden színben	—	—	—	85, 1.20, 1.80 kr.

Ezen csoportok úgy lettek összeállítva, hogy a n. é. közönségnek alkalom adassék a legujabb szövetek és selymek bámulatos oleső áron való beszerzésére. — Megjegyzem azonban, hogy ezen rendkívüli kedvezményes árak kizárólag csak a fentnevezett 10 napon belül érvényesek, ennél fogva nagyon ajánlatos ezen még eddig nem létezett alkalmat már a karácsonyi szükségletre felhasználni.

SZANDICZ ADOLF, divatáruháza Nagyvárad, Bémer-tér.

Ezen cikkek a t. közönség tájékoztatására kirakataimban ki vannak közzemlére téve.

Vidékre minták ingyen és bérmentve.